

3789

27. 10 m 5 p m 4 p m 2

Plants

2 m 5 p m 4 p m 2

1915

891.99

10 - 20

19 NOV 2011

891.99

P-20

Ք Ե Ռ Ի

ՊՕԷՄԱ

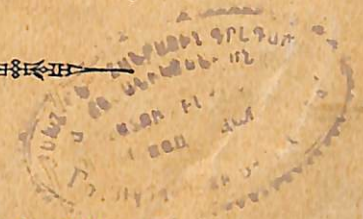
ՀԱՅ ՖԻԴԱՅՆԵՐԻ

ԿԵԱՆՔԻՑ

891.99
205
43 / 34196

Ա. խասապիրուփուն
ՄԱՅԱԿԱՆ ԹԱՄՐԱԶԵԱՆԻ

58

Տպարան «Շ Ի Բ Ա Կ» Ալեքսանդրապոլ
1915

3289

17 .04. 2013

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹԱՄՐԱԶԵԱՆ
(Փ 1 ա ս)

34196+

Միրելի Յովհաննէս

Հեռու ես, ռա՛ս հեռու մեզանից, որ
Քիրմիդ վրայ արձան կանգնեցնէի: Այս
փոքրիկ գրեցկը, որ նւիրում եմ քո անմոռաց
յիշատակիդ, քող լինի մի յուշարձան քո
անւանը: Դու, որ հեռու վայելում ընկար
քո հարազատ սանկահայ եղբայրներիդ ա-
զատութեան համար, արժանի ես, որ քեզ
յիշեն:

Քո հարազատ եղբայրդ

ՄՆԱՅԱԿԱՆ ԹԱՄՐԱԶԵԱՆ

Յ. Բաղդասար

1915 Չոպրո. Երևան

Պ 0 Է Մ Ը

ՀԱՅ ՖԻԴԱՅՆՆԵՐԻ ԿԵԱՆՔԻՑ

Լ.

Ք ն ո ի.

Մութը տիրել էր աշխարհը արար,
Երկինքն ամպամած, ոչ մի աստղ չկար,
Չկար երկնային պայծառ թագուհին,
Որ լուսաւորէր քնած աշխարհին:
Մի կողմից կաթ-կաթ անձրև էր մաղում,
Այրի կնոջ պէս կարծես արտասուում,
Ամպերի գոռոց, կայծակի ճայթիւն,
Ահից փոխւում են մարդիկ գէպի տուն:
Դրսումն էլ չկայ թռչուն, անասուն,
Վաղուց են նրանք մտել իրենց բուն,
Խոր-խոր ձորերից գետեր, գետակներ,
Սրբնթաց հոսում երգելով ողբեր:

Դարևոր անտառն՝ հսկայ ծառերով,
 Անցնող ճամբորդին ընդունում սիրով,
 Լուռ էր բնութիւն, լուռ էր ամեն ինչ,
 Սև քօղով ծածկւած պարզ երկինքը ջինջ:
 Ահա այսպիսի մի մութ գիշեր էր,
 Երբ գնում էին մեր հայ հայգուկներ,
 Արհամարհելով բռնակալ տաճկին,
 Նրանք գնում են դէպ արշալոյսին:

XX.

Վիշապաձորի քարայրի խորքում,
 Մեր հայգուկները դադար են առնում,
 Քեռու չորս կողմը հերթով նստեցին,
 Հանգստից յետոյ, խորհուրդ կազմեցին:
 ..Ո՛վ կը վստահէր թշւառին ճնշէր.
 Կամ ունեցածը՝ խել, թալանել.
 Քեռին էր խեղճի տէր ու տիրական
 Իւր ընկերներով երգուեալ պահապան:
 Նա երկիւղ չունէր բինբաշիներից,
 Եւ նրանց անմիտ սպառնալիքից,
 Թէև սուլթանը տւեց հրաման,

Որ քեռու գլխին հազար լիրա տան...
 «Ով բերէ նրա գանգը թանկագին,
 Կըստանայ անշուշտ հազար հատ ոսկին,
 Թող այդ գեաւուրի անունը կորչի,
 Եւ նրա կեանքի կրակը մարի:
 «Ով որ սուլթանի թախաը կը սիրէ,
 Թող Քեռու գլուխը Ստամբուլ բերէ,
 Ստանայ պարգև ընծայ գանազան,
 Ես մի ազատեմ՝ հերիք է, աման...»

XXI.

Գիշերը արդէն անցել էր կիսից,
 Տղերքը չէին պրծել խորհրդից.
 Ընկերներ՝ բոլորը Քեռու շուրջը նստած,
 Միայն մէկն հեռու՝ գէնք ձեռքին կանգնած:
 Նա հերթապահ էր աշալուրջ, արի,
 Անխոնջ հսկիչը իր ընկերների,
 Քարայրի դռանը եթևեկում էր,
 Հրացանը ձեռքին զգոյշ հսկում էր,
 Երբ ընկերական ժողովը վերջացաւ,
 Քեռին տեղիցը իսկոյն վեր թուաւ,

„Տուրբանիս, ձիդ թամբերը, զէնքերդ կապիր
 „Դէս կապոյտ բերդը արագ շտապիր,
 „Նավրուզ ու Որսորդ, Արաբօ, Կայծակ,
 „Դուք էլ վերցրէք ձեր զէնքերն արագ,
 „Անվեհներ Տուրբանի հետ մէկ տեղ գնացէք
 „Դէհ, քաջեր անվախ առաջ սլացէք,
 „Որսորդ, դու երգիր, քու երգդ սիրուն,
 „Քեռին քեզ մատաղ ու քու արևուն:

Որսորդի երգը

1) Ես թողեցի չութ ու գուլթան,
 Չեռքս առայ սուր, հրացան,
 Ընկայ սարեր, խոր անտառներ,
 Թափառական, բայց՝ անվեհեր:
 2) Ինչի՞ս է պէտք չութ ու գուլթան:
 Իմ հայրենի օջախ վաթան,
 Աւեր, կրակ միշտ սուգ ու լաց,
 Քրդի ձեռքից էրևած, սոված...
 „Դէհ, տղերք՝, նստէք ձիերդ առաջ
 „Կէս գիշերից շատ է անցկացած.
 „Գնացէք քանի լոյսը չի բացւել,
 „Տեսէք, կռիւր որտեղ է կանգնել:

Քեռին տղերանց ճակատն համբուրեց,
 Պատուէրներ տալով ճանապարհ զցեց:
 „Ուսուլ-էրմանի աւլանին դու տար,
 „Կարօյի տանը թող առնի դադար,
 „Թող մի քանի օր լաւ հանգստանայ,
 „Այնուհետեւ թող գայ մեզ հետ միանայ:
 „Առ այս նամակը մեր Դժոխքին տար,
 „Բարեններ ինձնից, շերմաշերմ համբոյր,
 „Ես, Արամայիս, Կարօն, Ջանլաթը ճարպիկ,
 „Որ ընկերբերիս մէջն է մի հատիկ,
 „Կը մնանք այստեղ մի օր, մի գիշեր,
 „Որ Մշու դաշտից ստանանք լուրեր:
 „Մեր քուրդ Բաքոյի օրն է գալու,
 „Պատուէր եմ տւել՝ մեզ հոս զտնելու:

IV.

Ուսուլ-էրմանին Ասլանին տարաւ,
 Անտառի խորքից ճանապար գտահւ,
 Նրանք գնացին մթութեան միջից,
 Չէին վախենում քրդի սարսափից,

Ուսուըն ընկել էր մտքի ուղեան,
Մոոցել էր կաթնս կինն ու երեխան:

V.

Արամայիսն ու կարօն ետփունչիք առան,
Քարը բարձ արած հանգիստ պառկեցան,
Քեռին ու Ջանլաթ վիճում էին խիստ
Հարց ու պատասխան — տաք ու անհանգիստ:
Քեռի, այդ քրդին ուր ես հաւատում,
Ու սուրհանդակի դեր նրան յանձնում,
Չկա՞յ, հայ «վալատ» որ նա լուր տանէր,
Եւ ուր որ պէտք էր նրա հետ տեսնէր:
— Ես նրան զիտեմ շատ տարի առաջ,
Սօսեց քաջ Քեռին քաշելով հառաչ:
Քեռին պատմում էր շատ հետաքրքիր
Քրդերի կեանքից արկածներ ընտիր,
Նա Բաքոյի հետ շատ գործ էր արել,
Եւ իւր եղբօրից առաւել սիրել:
Հենց այդ միջոցին մի շան ձայն լսեց
Քեռին մատները բերանը դրեց,
Սուրելով յայտնեց խօսքի մի նշան,

Որ երկիւղ, վտանգ այլես չկան:
Ծառերի միջից դուրս եկաւ Բաքոն
Եւ նրա ընկեր սատանայ Սաքոն,
Մօտեցաւ Քեռուն, խոր գլուխ տւեց
Չանկապի միջից մի ծրար հանեց,
Եւ այդ ծրարը Քեռուն նա յանձնեց,
Գաղտնի նշանով մի տեսակ խօսեց:
Քեռին ծրարը բացեց ու կարդաց,
Մի փոքրիկ ժպիտ դէմքին երևաց.
— Տղերք Բաքոյին մի օղի տւէք,
Սաքոյին նոյնպէս լաւ կերակրէք:

VІ.

„Այս գիշեր պէտք է ճանապարհ գնանք,
„Կապոյտ բերդի մէջ պիտ հանգստանանք,
„Տուրբախը այնտեղ իւր ընկերներով
„Մեզ է սպասում ընկեր-քաջերով
„Բոլորս մի տեղ պէտք է հաւաքւենք,
„Ինչ անելու ենք, պիտ անվախ անենք,
„Հերիք է թուրքին մենք շինք ծռենք,
„Բարբարոս քրդի դէմ բարե բռնենք,

Միթէ մեր գլխին փափախ չենք ծածկում,
 Երբ մեր քուրերին են առևանգում:
 Դէհ, տղերք, մի քիչ մենք ծախ քուն տանք
 Որ մի ժամից յետ այստեղից գնանք.
 Կարօ, ձիերին շատ լաւ կեր կտաս,
 Իմ արապիս էլ կանես լաւ սպաս:
 Ահա այդպէս խիստ տւեց հրաման,
 Մեր հերոս Քեռին իւր խմբին համայն.
 Իսկոյն քնելու թաղարէք տեսան
 Կարգով իրար մօտ նոքա քուն մտան.
 Միայն Կարօն էր արթուն քարայրում,
 Դրսի վտանգից նա զգոյշ հսկում.
 Կարօն երգում էր կամաց ցած ձայնով
 Իւր եարին յիշում սրտի կարօտով,
 Կարօյի գաղանիքը չը գիտէր Քեռին,
 Մարօն էր նրա հոգոյ պաշտելին:
 Գիշերը երազում նրան էր տեսնում,
 Եւ նորա համար հալ ու մաշ լինում,
 Մարօն Կարօյին մի թուղթ էր տւել
 Այդ ծաղկէ փունջը կրծքին էր պահում,
 Եւ նրա համար երգեր յօրինում:
 Մի փունջ ծաղիկ էլ՝ հետն էր յանձնել:

VII.

Յանկարծ իւր քնից Քեռին արթնացաւ,
 «Տղերք, պատրաստէք» հրաման տւաւ.
 Տղերքն ելան կէս քնաթաթախ,
 Եւ պատրաստեցին քաջերը անվախ...
 Ձիերը հեծած Քեռուն հետևում,
 Բոլորն հարազատ լուռ ու մունջ գնում,
 Սրարշաւ գնում, գիշերւայ մթին,
 Իրենց կեանքը յանձնած անողոր բաղդին:
 Քեռին իր սիրուն Արաբին հեծած,
 Իր արշաւանքի ծրագիր գծած,
 Միշտ զգուշութեամբ առաջ էր գնում,
 Ճանապարհներին դիրքեր որոշում:
 Ինչ որ բան զգաց, կարծես սթափւեց,
 Եւ ընկերներին այսպէս պատւիրեց.—
 Տղերք, մօտեցանք խնձորաձորին,
 Անհոգ չմնանք այս մութ սարերին:
 Այստեղ է ապրում Ջալալցի Մասօն,
 Ինչպէս ինձ յայտնեց լրաբեր Բաքոն,
 Նա պատում է քսան ընկերով,

Որ կուրի ինձ հետ ու շահւի ոսկով,
 Հեռուսմ է միշտ մեր հայրուկներին,
 Որ թուրք սուլթանի լինի սիրելին:
 Դէհ, հրացաններդ ձեռներդ բռնէք
 Ձիերդ մի քիչ ուժեղ չափ տւէք.
 Տղերք մեր կեանքը էժան չծախենք,
 Մեր նպատակին սրբութեամբ հասնենք,
 Ապա քաջութեամբ մեռնենք ու անցնենք.
 Ամբողջ աշխարհում լաւ անուն թողնենք:
 Արդէն ձորիցը ելնելու մօտ էր,
 Երբ նկատեցին նորա մի սոււեր,
 Քեռին ձայն տուեց դուրս գալ անառնից,
 Որ իգուր չընկնեն քրդի գնդակից:
 Անթիւ գնդակներ սլացան ձորից,
 Սար ու ձոր թնդաց այդ անեղ ձայնից.
 Մասօն դուրս թռաւ անտառի խորքից
 Յառաջ շարժուելով նա շոկոեց խմբից,
 Գոռալով ասաց, — Էյ գեաւուր կանգնիր,
 Այժմ իմ ձեռքից էլ չես ազատւիր,
 Քո գլխի գինը ես պիտի առնեմ,
 Մեր մեծ սուլթանին ընծայ պիտ տանեմ.
 Քեռին զիլ գոռաց, — աղերք, գիրք մտէք,

1007
3496

Համազարկերով գնդակներ թափէք.
 Մեռնել-ապրելու մեր ժամն է այսօր,
 Թող դողա մեզնից թշնամին ստոր.
 Կարկտի նման գնդակ թափեցին,
 Թշնամու խումբը իսկոյն ցրեցին:
 Քեռին գնդակը Մասոյին ուղղեց,
 Մի ակնթարթում ձիուց գլորեց.
 Բոլորը փախան թողին չորս դիակ,
 Հայրուկների հետ թող շանեն կատակ...
 Դէհ, արիք աղերք գնանք մեր գործին,
 Թող լաւ ճանաչեն քաջն հայրուկին.
 Մեր կեանքի արև դեռ նոր է ծագում,
 Դեռ շատ Մասօներ կերթան այդ ճամբով,
 Եւ իմ գլուխը թանգ պիտի ծախեմ,
 Իւր հազարների մինչև հասցնեմ...

VIII.

Նախշուն աղբուրին երբ որ մօտեցան,
 Ձիերից իջան քիչ հանգստացան,
 Իրիկւայ միթին կապոյտ բերդ հասան,
 Ընկեր Տուրբախից հիւրասիրեցան.

Անկեղծ համբոյրներ և անկեղծ զգւանք,
Փոխադարձ սիրոյ շոյանք գուրգուրանք,
Զիանքը տարան մի տեղ կապեցին,
Որսորդին այնտեղ պահակ կարգեցին.
Դեռ ճանապարհին պատւիրեց Քեռին,
Լռեն, չպատմեն այդ անցքի մասին.
Բայց թէ Տուրբախը կարծես թէ զգաց,
Ուստի և տւեց Քեռուն մի կարճ հարց.
— Ինչո՞ւ ուշացաք, ո՞ւմ հանդիպեցիք,
Որ դուք այսպէս ուշ մթին մնացիք,
Կերևի ձեզ հետ զէպք է պատահել,
էլի մի քանի քուրդ էք գլորել,
Ինչ էլ որ լինի, տղերք ջան, նստէք,
Իմ այս պալատում լաւ հանգստացէք,
Ազատ է այստեղ, ազատ ամեն ինչ,
Սարերի գլխին ուր երկինք է ջինջ:
Օղիի շիշը խուրջինից հանեց,
Մի մեծ բաժակով նա քեռուն տւեց,
Համեցէք, արծիւ ազատ լեռների
Մար ու ձոր անտառ քո ձեռքին գերի,
Քեռին սկսեց կատակներ անել
Ու լիք բաժակը տամլամազ կոնծել:

Բոլոր տղերքը, մէկ-մէկ խմեցին,
Կողք կողքի տւած հանգիստ պառկեցին
Քեռին ու Տուրբախ, Զանլաթը անվախ,
Խորհրդի նստան հանգիստ ու խաղաղ,
Քեռին մի ծրար հանեց գրպանից,
Որ ստացել էր նա Մշու դաշտից,
Շատ ցածր ձայնով ծայրէ ծայր կարդաց,
Ու ընկերներին նա այսպէս ասաց. —
— Մենք ժամավաճառ չպէտք է լինենք,
Հենց ճիշտ վաղւանից ճանապարհ ընկնենք,
Գնանք Սմբոյի սև այբն էլ կարդանք,
Սասնոյ սարերում քիչ հանգստանանք:

IX.

Զայն ծպտուն չկար, լուռ էր ամեն տեղ,
Միայն Արաքսի խշշոցն է անեղ,
Եւ նրա հազար լեզւանի բերնից,
Ու բիւր մեղմ ձայներ խաւարի միջից,
Կարծես մի հազար գլխանի վիշապ,
Սողալով կանցնի ձորից տափէ տափ,
Անթիւ քարերով կայծակի նման,

Շանթում քարերին ծերուկը լալկան,
Մէկ օձի նման կծիկ է դառնում,
Մէկ էլ շանթահար կատաղած փախչում,
Մէկ խոր յատակում աւազ ես տեսնում,
Մէկ էլ լեռնաչափ փրփուր է դիզում,
Պտոյտ է տալիս որպէս մի անիւ,
Ծալքերը հազար, հազար են անթիւ,
Գարաւոր ծերը հազար կեանք ջահել,
Այդ պտոյտների խորքումն էր առել,
Խշշալով յառաջ գնում դէպի ծով,
Իւր կեանքն էլ այդպէս կորչում դարերով։

X.

Մութ ու խաւար մի գիշեր,
Կայծակ կրակ էր սարեր,
Գնդակների տարափից,
Դուրս չեն գալիս աներից,
Գիւղում չկայ ջահէլներ,
Թռել անցել են սարեր,
Սարի գլխին հաւաքւած,
Տաք կռիւ էր սկսած,

Կռիւ պատի նամուսի...
Առևանգում հայ կուսի,
Գուլոյին են փախցնում,
Սմբոյ բէկին կին տանում,
Մեզ լուսադէմ սարերում,
Գնդակներ են վզվզում:
Կարօն, Յարօն, դուրս թռած,
Քրդերի դէմ կուրծք տւած,
Ուզում են պատուով մեռնել,
Կամ քրոջը ազատել:
Հարիւրաւոր քիւրդ զինւած,
Կարօյենց տուն պաշարած,
Խոտի դեզեր վառեցին,
Տուն ու տեղը քանդեցին,
Գուլոյենց տան սուգ ու լաց,
Նրա մայրը պառաւած,
Գլխին մի մազ չթողեց,
Իր ձեռքերով նա փետեց,
Էլ Սմբոյին աղաչանք,
Դին ու հաւատ հայհոյանք,
Սմբոն տարաւ Գուլոյին,
Ու սպանեց Կարօյին:

Թէ տղամարդ ես՝ դուրս ել մեր դիմաց
Հայը ստրուկ չէ, դէմդ է կանգնած,
Բաւ է խեղճ հային անես դու թալան,
Տղէրք, քարուքանդ արէք այս վրան:
Կարկտի նման կրակ թափեցին,
Սմբոյին նրանք գետին փռեցին,
Էլ չկար նաշխուն վրանը սիրուն,
Էլ չկար հայի մեծ արիւնարբուն,
Գուլոն ազատ, ազատ էր Սմբոյից,
Այն արիւնարբու անխիղճ գաղանից,
Գուլոյին տարան մօրը յանձնեցին,
Տղէրքը դէպի Սասուն գնացին:

Արևը պայծառ
Հողմածուփ անտառ
Սասնոյ սարերում,
Նոր կեանք է տիրում:
Այնտեղ Մուրատ Փէղային,
Յնցեց Սասնոյ հայ ոգին. .
Ստրուկ կեանքը նա ատեց,
Ազատութիւն խրատեց. . .
Սուր և զրիչ միատեղ,
Նա շրջում էր գիւղից գեղ.
Խօսում բարձր և վսեմ,
Արիւնոուշտ թուրքի դէմ:
Խօսում առաջ շարժում,
Հեան էլ գէնքի վարժում:
Սասնոյ քաջերին,
Հայ կարիչներին,
Հերոսի պէս ման գալիս,
Խրախօսում սիրտ տալիս:

Յ Ա Ի Ե Լ Ի Ա Մ

Բ Ա Ն Ա Ս Տ Ե Ղ Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Բ

Ա Ի Օ Յ Ի Ն

Ախպեր, ճամբէդ թիփի-բորան՝
Ո՛ւր ես գնում էս վախտին,
էս կողմերս է արան-դարան,
Քեզ մի յանձնիր կոյր բախտին:

Քեզ պէս ճամբորդ շատ են անցել,
էս օրերին ցուրտ ձմրան,
Բայց նրանցից հէջ չեն դարձել,
Հեռու երկրում անյայտ կորել:

Գիտեմ եարիտ վառւած սիրով
Ուզում ես շուտ գեղ հասնես.
Շտապում ես հե հեալով,
Որ մուրազիդ շուտ հասնես:

Բայց ճամբէդ է թիփի-բորան,
Ո՛ւր ես գնում էս վախտին,
էս կողմերը արան-դարան,
Քեզ մի յանձնիր կոյր բախտին:

Ա Շ Ո Ի Ղ

Աշուղ ջան ին՞չ ես քո կրծքին դրել
Սազդ գեղեցիկ, թելերն էլ լարել,
Սէրի ու սաւղի երգն ես երգում,
Մեր ջահելների սրտերը այրում:

Ի՞նչ ես սկաչեայ կամար ունքերով,
Աղջկայ սէրը սազիդ միջոցով
Ազապ տղերանց սրտի մէջ վառում,
Սարի պէս տղոց գերի դարձնում:

Ի՞նչ ես մոռացել մեր երկրագործին,
Գութանի մաճկալ, քաղւոր կարիճին,
Չէ՞ որ ծովի պէս քրտինք են թափում,
Նրանց աշխատանքն է մեզ կերակրում:

Յիշիր քարտաշի տանջանք, աշխատանք,
Որմնազիրների թափած ճիգ ու ջանք,
Մեզ համար շինած տաճար գիտութեան
Սուրբ եկեղեցիք մեղքի քառութեան:

Մի մսուանար հանճարեղ նկարչի վրձին,
Եւ աշխատասէր հիւանի սուր կացին,
Գեղեցկին պաշտող պօէտին գովիր
Եւ այդ բոլորին պսակներ հիւսիր:

Երգիր սիրոյ հետ և սուրբ աշխատանք,
Նրա մէջ միայն կայ երջանիկ կեանք,
Միայն մի երգիր ալ թուշ ու ալ վարդ,
Աշխատանքն է կեանքի միշտ առաջին վարդ:

Ծ Ի Ծ Ե Ռ Ն Ա Կ

Սիրուն ծիծեանակ ի՞նչ ես լուռ նստել,
Կարծես քո հաւատդ էլ է խորտակել,
Ինչո՞ւ քո բունը փշով շինեցիր,
Ու նրա մէջը դու բանտարկեցիր:

Ես քեզ տեսել եմ մի ուրիշ տեղում,
Բուն էիր շինում ծածկի արանքում,
Ու քո ձագերիդ, այնտեղ ապահով,
Մթնացնում էիր սիրոյ զգւանքով:

Իսկ այսօր հոգիդ դառն, վրդովւած
Սգում, լալիս ես քո փառքը անցած,
Քեզ համար չկայ ծառ, ծաղիկ, գարուն,
Մինչև չփոխես քո այդ փշեայ բուն:

Ի Մ Յ Ո Յ Ս Ը

Աշխարհս լայն, իմ տեղս նեղ,
Աղքատութեան ծովում անեղ,
Լող եմ տալիս օր ու գիշեր,
Ու չեմ հասնում ափը անձէր:

Ալիքները ծալք-ծալք գալիս,
Հարւածներ են կրծքիս տալիս.
Բայց ես էլի ուժեղ թափով.
Ցրւում նրանց իմ թևերով:

Յոյսս անմար լապտերի պէս,
Չի հեռանում տանջւած սրտէս,
Ամեն օր ես ափն եմ նայում,
Ազատութեան օր երազում:

Ա Չ Ն Ի Ի Ը Ն Կ Ե Ր

Ազնիւ ընկեր մի՛ վհատիր,
Գու գործիդ մէջ արի՛ եղիր.
Մի՛ ընկճւիր ստրկօրէն
Որ թշնամիք քեզ չծաղրեն:

Գործն է մարդուն կեանք տւողը...
Այս աշխարհի մէջ ապրողը
Իր վաստակը պիտի ուտի,
Որ ուրիշին բեռ չլինի:

Սիրտդ լինի պարզ ու յստակ
Նման անուշ մի աղբերակ
Հողիդ պայծառ ինչպէս վտակ
Կարկաչահոս ու անուշակ:

1784

Die erste...
die zweite...
die dritte...
die vierte...

Die fünfte...
die sechste...
die siebente...
die achte...

Die neunte...
die zehnte...
die elfte...
die zwölfte...

«Ազգային գրադարան»

NL0331737

30803